

Sygn. akt VU 1318/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania K. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 27 sierpnia 2013 r. sygn. (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje K. G. prawo do przeliczenia części emerytury wyliczonej z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U z 2013r.poz. 1440) z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu ubezpieczenia to jest z lat 1971, 1974, 1980 – 1985, 1987 – 1993, 1995 - 1996, 1998 – 2000 ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia na poziomie 91,62% i pozostawiając organowi rentowemu szczegółowe wyliczenie świadczenia z uwzględnieniem wynagrodzeń w wysokości:

- 180.406,82 (sto osiemdziesiąt tysięcy czterysta sześć złotych osiemdziesiąt dwa grosze) za okres od dnia 25 kwietnia 1983r. do dnia 31 grudnia 1983r.,

- 190.293,98 (sto dziewięćdziesiąt tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt trzy złote dziewięćdziesiąt osiem groszy) w 1984r.,

- 357.596 (trzysta pięćdziesiąt siedem tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt sześć złotych) w 1985r.,

2. oddala odwołanie w pozostałej części.

Sygn. akt V U 1318/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 sierpnia 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przeliczył podstawę wymiaru emerytury K. G. z 20 najkorzystniejszych lat 1974, 1980-1993, 1996, 1998-2000 i 2012 i ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie 87,61%.

W odwołaniu od powyższej decyzji K. G. wniósł o ponowne przeliczenie podstawy wymiaru z uwzględnieniem wynagrodzeń zastępczych za okres pracy za granicą w latach 1983-1986, bowiem te które ZUS przyjął do ustalenia podstawy wymiaru renty są zaniżone.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Na rozprawie w dniu 14 maja 2014 roku wnioskodawca wniósł o przeliczenie emerytury według zarobków zastępczych tj. wynagrodzenia Z. Z. (1) za lata 1983, 1984, 1985 i 1986.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. G. urodził się w dniu (...). Od dnia 28 marca 2001r. aż do dnia 31 grudnia 2012r. był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy (okoliczność bezsporna)

W dniu 14 marca 2001r. wystąpił z wnioskiem o przyznanie prawa do renty.

Do wniosku załączył m.in. następujące dokumenty:

- świadectwo pracy z dnia 18 lutego 1994r. potwierdzające zatrudnienie w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. w okresie od dnia od 19 listopada 1976 roku do 30 czerwca 1990 roku na stanowisku operatora żurawia,

- zaświadczenie z dnia 6 marca 2001r. potwierdzające okres pracy na budowie eksportowej w Libii od 18 czerwca 1984 roku do 4 lipca 1986 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora żurawia;

- zaświadczenie z dnia 8 marca 2001 roku, w którym wskazano, że za okres od stycznia do listopada 1980 roku wnioskodawca otrzymał wynagrodzenie w wysokości 115.470 złotych. W uwagach w tym ostatnim zaświadczeniu wskazano, że za okres pobytu na budowie eksportowej przyjęto wynagrodzenie pracownika zatrudnionego na równorzędnym stanowisku pracy.

- karty przebiegu zatrudnienia i wynagrodzenia za lata 1981 -1990 z zaznaczeniem, że za lata 1983 - 1986 za okres pobytu na budowie eksportowej przyjęto wynagrodzenie pracownika zatrudnionego na równorzędnym stanowisku pracy.

(dowód: świadectwo pracy k. 10, zaświadczenie o pracy na budowie eksportowej k. 14, zaświadczenie o wynagrodzeniu k. 15, karty przebiegu zatrudnienia i wynagrodzenia k. 16-20 - w aktach rentowych)

Decyzją z dnia 15 stycznia 2002 roku o przyznaniu K. G. prawa do renty, ZUS wyliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty na poziomie 89,91% z okresu 10 kolejnych najkorzystniejszych lat kalendarzowych tj. z lat 1981-1990. Do ustalenia wysokości renty uwzględniono 28 lat i 6 miesięcy okresów składkowych i 6 miesięcy okresów nieskładkowych.

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia za lata 1983-1986 ZUS przyjął wynagrodzenia w wysokości:

- 64.230 złotych w 1983 roku,

- 126.438 złotych w 1984 roku

- 265.003 złote w 1985 roku,

- 213.687 złotych w 1986 roku.

(dowód: decyzja z dnia 15.01.2002r. k. 115, obliczanie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru k. 113 – w aktach rentowych)

W dniu 18 lutego 2002r. wnioskodawca wniósł o ponowne przeliczenie i wyrównanie renty za lata 1983-1986 pracy na budowach eksportowych z wykorzystaniem list płac z archiwum za ten okres.

(dowód: wniosek – k. 6 plik II akt rentowych)

Decyzją z dnia 12 marca 2002r. organ rentowy doliczył wnioskodawcy do stażu pracy okres zatrudnienia od dnia 25 kwietnia 1983r. do dnia 12 stycznia 1984r. oraz przeliczył podstawę wymiaru świadczenia uwzględniając wynagrodzenie uzyskane w w/w okresie, w wyniku czego wskaźnik podstawy wymiaru renty liczony z 10 lat kalendarzowych z okresu 1981-1990 wzrósł do 96,07%.

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia za lata 1983-1986 ZUS przyjął wynagrodzenia w wysokości:

- 166.336 złotych w 1983 roku,

- 132.073 złotych w 1984 roku

- 265.003 złote w 1985 roku,

- 213.687 złotych w 1986 roku.

(dowód: decyzja – k. 18 plik II akt rentowych, załącznik do decyzji – k. 17 plik II akt rentowych)

W dniu 9 marca 2004 roku K. G. złożył wniosek o ponowne przeliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru renty z okresu jego pracy na budowach eksportowych, wskazując, że załączone poprzednio zarobki (przy wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy) dotyczyły pracowników o niższych kwalifikacjach i o niższych zarobkach. Do wniosku dołączył dwa zaświadczenia wystawione przez Zakład Usług Administracji przy (...) Urzędzie Wojewódzkim w Ł. Archiwum Zakładowe wP. w których wskazano, że w 1980 roku otrzymał wynagrodzenie w wysokości 116.766 złotych za miesiące styczeń-listopad oraz w wysokości 13.440 złotych za miesiące listopad-grudzień 1980 roku. Otrzymał również z Archiwum nowe listy kart przebiegu zatrudnienia oraz płacy za lata 1983-1986 pracownika zatrudnionego na stanowisku maszynisty żurawia.

(dowód: wniosek k. 143, zaświadczenia k. 145 i k. 146– w aktach rentowych)

W odpowiedzi na powyższy wniosek ZUS poinformował K. G., iż powyższe zaświadczenia nie stanowią środka dowodowego w sprawach emerytalno-rentowych oraz że raz przyjęte zarobki do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia nie podlegają weryfikacji.

(dowód: pismo ZUS z dnia 5 kwietnia 2004 roku k. 151 – w aktach rentowych)

W dniu 19 kwietnia 2004 roku wnioskodawca złożył ponowny wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia z uwzględnieniem wynagrodzenia zastępczego za lata 1983, 1984, 1985 i 1986 tj. za okres jego zatrudnienia na budowach eksportowych, wskazując że poprzednio mylnie podał nazwisko pracownika pracującego na stanowisku brygadzysty a nie nazwisko pracownika, który pracował na równorzędnym stanowisku i dlatego wskaźnik jego świadczenia został błędnie wyliczony.

(dowód: wniosek k. 152-153 – w aktach rentowych)

Decyzją z dnia 17 maja 2004 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia z uwzględnieniem kserokopii list płac wynagrodzenia zastępczego. Organ rentowy wskazał, że do wydawania zaświadczeń potwierdzających wysokość osiągniętych wynagrodzeń dla celów ustalenia podstawy wymiaru świadczenia od wynagrodzenia zastępczego uprawnione są wyłącznie: zakład pracy, pracodawcy lub ich następcy prawni. Ponadto raz przyjęte zarobki zastępcze nie podlegają weryfikacji.

(dowód: decyzja z dnia 17 maja 2004 r. k. 154 – w aktach rentowych)

W dniu 3 czerwca 2004 roku odwołanie od powyższej decyzji złożył K. G.. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. w sprawie VU 1645/04 zobowiązał organ rentowy do hipotetycznego wyliczenia świadczenia wnioskodawcy w oparciu o zarobki dwóch pracowników: R. D. i A. C.. Organ rentowy dokonał wyliczenia i wysokość świadczenia wyniosła na dzień 1 marca 2004 roku w pierwszym przypadku 1.084,75 złote a w drugim 1.126,11 złotych, podczas gdy wysokość świadczenia wnioskodawcy wynosiła 1119,06 złotych.

Wnioskodawca na rozprawie w dniu 24 lutego 2005 roku po zapoznaniu się z pismem procesowym organu rentowego cofnął odwołanie i Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. postanowieniem z dnia 24 lutego 2005 roku umorzył postępowanie w sprawie.

(dowód: odwołanie k. 2-3, pismo procesowe ZUS k. 30, obliczenia k. 31-34, cofnięcie odwołania k. 42, postanowienie Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 24.02.2005 r. k. 44-w aktach VU 1645/04)

Organ rentowy decyzją z dnia 8 stycznia 2010 roku po rozpatrzeniu wniosku K. G. z dnia 6 stycznia 2010 roku dokonał przeliczenia renty poprzez zmianę stażu pracy. Do stażu pracy doliczono okres od 7 maja 2009 roku do 5 stycznia 2010 roku. Do ustalenia wysokości renty organ rentowy uwzględnił 29 lat 10 miesięcy okresów składkowych oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych.

(dowód: decyzja z dnia 8 stycznia 2010 roku k. 183 w aktach rentowych)

Kolejną decyzją z dnia 16 lipca 2010 roku po rozpatrzeniu wniosku K. G. z dnia 13 lipca 2010 roku organ rentowy dokonał przeliczenia renty poprzez zmianę stażu pracy. Do stażu pracy doliczono okres od 6 stycznia 2010 roku do 13 lipca 2010 roku, w wyniku czego do ustalenia wysokości renty organ rentowy uwzględnił 30 lat 5 miesięcy okresów składkowych oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych.

(dowód: decyzja z dnia 16 lipca 2010 roku k. 198 w aktach rentowych)

Kolejnymi decyzjami (z dnia 17 lutego 2011 roku, 13 lipca 2011 roku, 27 października 2011 roku, 28 marca 2012 roku, 22 maja 2012 roku) organ rentowy dokonywał przeliczenia renty jedynie poprzez zmianę stażu pracy.

(dowód: decyzja z dnia 17 lutego 2011 roku k. 202 , decyzja z dnia 13 lipca 2011 roku k. 210, decyzja z dnia 27 października 2011 roku k. 215, decyzja z dnia 28 marca 2012 roku k. 224 , decyzja z dnia 22 maja 2012 roku k. 230 - w aktach rentowych)

W dniu 20 grudnia 2012 roku K. G. złożył wniosek o przeliczenie renty za lata 1983-1986 z uwzględnieniem zarobków zastępczych złożonych do wniosku o rentę. Do wniosku dołączył świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1990 roku, w którym wskazano, że pracował na budowach eksportowych w Libii od 25 września 1979 roku do 19 listopada 1980 roku, w ZSRR od 13 kwietnia 1983 roku do 24 kwietnia 1984 roku i w Iraku od 18 czerwca 1984 roku do 22 listopada 1986 roku.

(dowód: wniosek k. 233, świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1990 roku k. 234 - w aktach rentowych)

Decyzją z dnia 28 stycznia 2013 roku organ rentowy odmówił K. G. prawa do przeliczenia podstawy wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy, podnosząc że dotychczas ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty z okresu 10 lat tj. z lat 1981 - 1990 wynoszący 96,07% jest nadal najkorzystniejszy. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty z okresu od 1 stycznia 1992 roku do 31 grudnia 2001 roku tj. z 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przeliczenie renty z tytułu niezdolności do pracy z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia za okres pozostawania w stosunku pracy wyniósł bowiem 51,32%, natomiast wskaźnik ustalony z wynagrodzenia osiągniętego w okresie od 1 stycznia 1971 roku do 31 grudnia 2000 roku tj. z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia przypadających przed

rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie renty z tytułu niezdolności do pracy z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia za okres pozostawania w stosunku pracy wynosi 82,38%.

(dowód: decyzja z dnia 28 stycznia 2013 roku k. 246 w aktach ZUS)

W dniu 28 lutego 2013r. wnioskodawca wniósł o ponowne przeliczenie renty z uwzględnieniem zarobków osiągniętych w okresie pracy na budowach eksportowych w ZSRR i Libii tj. w okresie od 24 kwietnia 1983r. do dnia 18 czerwca 1984r.

(dowód: wniosek – k. 247 akt rentowych)

W piśmie z dnia 26 marca 2013r. organ rentowy poinformował wnioskodawcę, że został mu zaliczony do okresu pracy okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. od 19 listopada 1976r. do dnia 13 kwietnia 1983r. i od 1 grudnia 1986r. do dnia 30 czerwca 1990r. oraz na budowie eksportowej od 25 kwietnia 1983r. do dnia 12 stycznia 1984r. (ZSRR) i od 18 czerwca 1984r. do 4 lipca 1986r. (Libia). Organ rentowy podniósł, że brak dokumentów potwierdzających podjęcie pracy przez wnioskodawcę w macierzystym zakładzie w okresie od 25 kwietnia 1984r. do dnia 17 czerwca 1984r.

(dowód; pismo z 26.03.2013r. – k. 249 akt rentowych)

W dniu 20 grudnia 2012 roku K. G. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach.

(dowód: wniosek k. 1-2 akt emerytalnych)

Decyzją z dnia 19 czerwca 2013 roku ZUS przyznał K. G. prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym od 1 stycznia 2013 roku na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS jako najkorzystniejszej. Emerytura została ustalona przez podzielenie sumy składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji (31012,26 zł.) oraz kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego (525045,79 zł.) przez średnie dalsze trwanie życia czyli przez 253,30 miesięcy, co dało kwotę **2195,25 złotych**, a po waloryzacji od 1 marca 2013 roku 2283,06 złote.

Organ rentowy wyliczył wnioskodawcy również emeryturę z art. 53 ustawy i art. 183 ustawy, ale jej wysokość była mniej korzystna niż z art. 26 ustawy.

I tak, do obliczenia podstawy wymiaru emerytury z art. 53 ustawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia (od 1971 do 2000), co dało wskaźnik wysokości podstawy wymiaru **82,52%**, który pomnożony przez kwotę bazową 2974,69zł., dał kwotę 2454,71 zł. Zakład uwzględnił 33 lata i 1 dzień tj. 396 miesięcy okresów składkowych oraz 9 miesięcy i 18 dni okresów nieskładkowych tj. 9 miesięcy. Wysokość emerytury z art. 53 ustawy wyniosła 1780,01 złotych.

Natomiast emerytura obliczona na podstawie art. 183 wyniosła 2049,91 złotych. Na kwotę tę składało się 35% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy w kwocie 623,00 zł. oraz 65% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy w kwocie 1426,91 zł.

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia za lata 1983-1986 ZUS przyjął zarobki w wysokości:

- 166.336 złotych w 1983 roku,
- 132.073 złotych w 1984 roku
- 265.003 złote w 1985 roku,
- 213.687,50 złotych w 1986 roku

(dowód: decyzja z dnia 19 czerwca 2013 roku k. 41 akt emerytalnych, załącznik do decyzji- akta emerytalne)

W dniu 5 lipca 2013 roku wnioskodawca złożył wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia dołączając swoją legitymację ubezpieczeniową.

(dowód: wniosek k. 42 akt emerytalnych, kserokopia legitymacji k. 43-46 akt emerytalnych)

Zaskarżoną decyzją organ rentowy dokonał przeliczenia emerytury z art. 53 ustawy. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury K. G. przyjęta wynagrodzenia z 20 najkorzystniejszych lat 1974, 1980-1993, 1996, 1998-2000 i 2012, co dało wskaźnik wysokości podstawy wymiaru na poziomie **87,61%**.

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia za lata 1983-1986 ZUS przyjął zarobki w wysokości:

- 166.336 złotych w 1983 roku,
- 132.073 złotych w 1984 roku
- 265.003 złote w 1985 roku,
- 289.140 złotych w 1986 roku

(dowód: decyzja – k. 53 akt emerytalnych, obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru – k. 50 akt emerytalnych)

K. G. w okresie od 19 listopada 1976 roku do 30 czerwca 1990 roku był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku maszynisty żurawia.

W okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. wnioskodawca korzystał z urlopów bezpłatnych w związku z oddelegowaniem do pracy na budowach eksportowych w ZSRR oraz Libii.

Wnioskodawca pracował na budowach eksportowych w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie:

- od 25 kwietnia 1983 roku do 12 stycznia 1984 roku w ZSRR jako kierowca-operator,
- od 18 czerwca 1984 roku do 4 lipca 1986 roku w Libii jako operator żurawia,

W okresie od 13 stycznia 1984r. do dnia 17 czerwca 1984r. wnioskodawca przebywał na urlopie bezpłatnym.

(dowód: zaświadczenie z dnia 7 lutego 2002 roku k. 7 akt rentowych plik II , zaświadczenie z dnia 6 marca 2001 roku k. 23 akt rentowych plik II, zaświadczenie o pracy na budowie eksportowej k. 10 akt rentowych plik II, umowa o pracę w ZSRR k. 205- 206, zaświadczenia k. 219, 220 i k. 221, angaże k. 239-249)

W (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku maszynisty żurawi samojezdnych kołowych w okresie od 22 sierpnia 1978 roku do 5 listopada 1985r oraz w okresie od 1 stycznia 1987r. do dnia 30 kwietnia 1995 roku był zatrudniony Z. Z. (1).

W okresie od 6 listopada 1985 roku do 13 października 1986 roku Z. Z. (1) został oddelegowany z macierzystego zakładu do pracy na budowie eksportowej na W. charakterze murarza, następnie przebywał na urlopie bezpłatnym do dnia 31 grudnia 1986r.

Zarobki Z. Z. (1) w okresie pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. na stanowisku maszynisty żurawi samojezdnych kołowych wynosiły:

- za okres od 25 kwietnia 1983r. do dnia 31 grudnia 1983r. – 180.406,12zł.
- za okres od 1 do 12 stycznia 1984r. oraz od 18 czerwca 1984r. do dnia 31 grudnia 1984r. – 190.293,98zł.

- za okres od 1 stycznia do 13 października 1985r. -357.596zł.

(dowód: umowa o pracę k. Z. Z., angaże Z. Z. k. 86-96, 99-108, świadectwo pracy Z. Z. k. 97, świadectwo pracy z dnia 29 kwietnia 1995 roku k. 78, pismo z 20.10.1986r. – k. 98 akt, zeznania Z. Z. (1) protokół rozprawy z dnia 3 kwietnia 2014 roku nagranie od minuty 8.45 do minuty 15.05, zestawienie wynagrodzeń – k. 361 akt)

Stawki wynagrodzeń operatorów żurawi za godzinę pracy były takie same. Wynagrodzenia operatorów żurawi samojezdnych różniły się tylko ilością przepracowanych godzin nadliczbowych.

(dowód: zeznania Z. Z. (1) protokół rozprawy z dnia 3 kwietnia 2014 roku nagranie od minuty 8.45 do minuty 15.05)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca uprawniony od 1 stycznia 2013 roku do emerytury (poprzednio od 28 marca 2001 roku do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy) domagał się przeliczenia wysokości przyznanej mu emerytury na podstawie art. 53 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm) przez przyjęcie za okresy zatrudnienia na budowach eksportowych w latach 1983, 1984, 1985, 1986 wynagrodzeń otrzymanych przez Z. Z. (1), który pracował w spornym okresie w jego macierzystym zakładzie pracy - (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. na tym samym co on stanowisku pracy – operatora żurawia.

Odwołanie jest częściowo uzasadnione i znajduje oparcie w treści art. 114 ustęp 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 ze zm) w zw. z art. 111 ust. 1 ustawy w zw. z art. 194 ustawy w zw. z § 10 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (tekst jednolity: Dz. U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63 ze zm.).

Stosownie do treści art. 114 ustęp 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 ze zm) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. O ile podstawą ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości mogą być tylko i wyłącznie nowe dowody, a zatem takie które nie były znane organowi rentowemu w poprzednim postępowaniu, to przymiot nowości nie dotyczy ujawnionych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji. A zatem podstawą ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości nie muszą być okoliczności, na które osoba ubiegająca się o świadczenia lub organ rentowy nie mogły powołać się w poprzednim postępowaniu, lecz takie, które powinny być znane przy dołożeniu minimum staranności, ale na skutek błędu lub przeoczenia nie zostały uwzględnione w poprzednim postępowaniu, a powodujące pominięcie ustalenia istnienia jednego z warunków uprawniających do świadczeń (tak. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 2010-05-26, II UK 354/09). Wnioskodawca w toku niniejszego postępowania przedstawił dokumenty potwierdzone za zgodność z oryginałem przez Archiwum Zakładowe –Składnicę Akt w P. stwierdzające zarówno zatrudnienie i stanowisko pracy (świadectwo pracy z dnia 29 kwietnia 1995r. – k. 78 akt, umowa o pracę z dnia 19 sierpnia 1978r. – k. 84 akt i angaże – k. 87-96) jak i obrazujące wysokość zarobków (karty wynagrodzeń za lata 1983-1986 – k. 126-129 akt) Z. Z. (1)- pracownika zatrudnionego w okresach jego pracy za granicą w kraju, w macierzystym zakładzie pracy, na tym samym co on stanowisku przed wyjazdem za granicę, a mianowicie operatora żurawia. Są to nowe dowody w rozumieniu art. 114 ustęp 1 ustawy, które nie były do tej pory znane organowi rentowemu, a co za tym idzie uprawniają do żądania przeliczenia wysokości emerytury.

Podnoszona przez organ rentowy okoliczność ustalenia wynagrodzeń zastępczych wnioskodawcy za okresy zatrudnienia na budowach eksportowych za lata 1983-1986, nie wyklucza prawa do żądania ponownego przeliczenia emerytury za w/w okresy, o ile zostały spełnione przesłanki z art. 111 ustawy.

Przepis art. 111 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS pozwala na ponowne obliczenie wysokości emerytury lub renty, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
 - 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
 - 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,
- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest **wyższy** od poprzednio obliczonego.

Zasadność żądania wnioskodawcy przeliczenia emerytury była zatem uzależniona od tego, czy przedstawione przez niego dowody dotyczące wysokości zarobków za sporne okresy pracy za granicą, doprowadzą do ustalenia wyższego niż poprzednio wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury.

Rada Ministrów na podstawie delegacji zawartej w art. 22 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS miała, w drodze rozporządzenia, określić szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury i renty, uwzględniające przypadki, w których podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników zatrudnionych za granicą ustala się na podstawie wynagrodzenia przysługującego pracownikom zatrudnionym w tym okresie w kraju w tym samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę, albo na podstawie kwot ryczałtowych. Do chwili obecnej Rada Ministrów nie wydała rozporządzenia na podstawie delegacji zawartej w art. 22 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Nadal zatem z mocy art. 194 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i w zakresie niesprzecznym z jej przepisami obowiązuje wydane na podstawie upoważnienia z art. 22 ust 1 pkt 1-3 i 5 ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U nr 40, poz. 267 ze zm.) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (tekst jednolity: Dz. U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63 ze zm.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, iż rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (t.j. Dz.U. z 1989 r. Nr 40, poz. 267 ze zm.), wydane na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 22 ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), stanowiącego, że Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określa zasady ustalania podstawy wymiaru świadczeń, gdy pracownik zatrudniony był za granicą, pozostaje w mocy na podstawie art. 194 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), jako niesprzeczne z przepisami tej ustawy (tak. por wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012 r., II UK 74/11 (OSNP 2012, nr 23-24, poz. 295) oraz z dnia 4 marca 2010 r., I UK 306/09 (OSNP 2011 nr 17-18, poz. 236).

Biorąc powyższe pod uwagę, podstawę wymiaru emerytury wnioskodawcy w okresach pracy za granicą, jako przypadających przed dniem 1 stycznia 1991 r., a mianowicie w okresach: od 25 kwietnia 1983 roku do 12 stycznia 1984 roku oraz od 18 czerwca 1984 roku do 4 lipca 1986 roku, mogło stanowić tylko i wyłącznie wynagrodzenie zastępcze, o którym mowa w § 10 pkt 2 w/w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent. W myśl § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (t.j. Dz.U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63 ze zm.) jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia:

1) kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju, albo

2) jeżeli **okres zatrudnienia za granicą** przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. - kwoty wynagrodzenia przysługującego **w tych okresach** pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

W przedmiotowej sprawie bezspornym jest, że za okresy pracy wnioskodawcy za granicą nie zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne w kraju. Podstawę ustalenia wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy za okresy zatrudnienia za granicą może zatem stanowić tylko i wyłącznie § 10 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r.. Przepis ten stanowi *lex specialis* względem przepisu § 8 tego rozporządzenia i tym samym wprowadza wyjątek od zasady, iż do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się wynagrodzenie w wysokości, w jakiej zostało wypłacone. Oznacza to, że w przypadku wykonywania przez ubezpieczonego pracy za granicą w okresie przed 1 stycznia 1991 r. nie ma możliwości uwzględnienia do podstawy wymiaru jego emerytury wynagrodzenia rzeczywiście uzyskiwanego, a jedynie wynagrodzenie zastępcze, to jest w kwocie wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 marca 2013r., III AUa 1504/12).

W toku niniejszego postępowania wnioskodawca wniósł ostatecznie o przeliczenie jego świadczenia emerytalnego w oparciu o zarobki jakie uzyskiwał Z. Z. (1) zatrudniony w kraju w macierzystej firmie, na tożsamym co skarżący stanowisku przed wyjazdem na budowy eksportowe tj. na stanowisku maszynisty żurawia samojezdnego, jako najkorzystniejszych. Zarobki osiągnięte w tym okresie przez pracowników porównywalnych A. P. i J. S. były mniej korzystne od zarobków Z. Z. (1). Sąd przychylił się do tego stanowiska częściowo, a mianowicie przyjął do obliczenia podstawy wymiaru emerytury skarżącego wynagrodzenia Z. Z. (1) tylko z tych okresów jego pracy w kraju, które jednocześnie pokrywają się z okresami pracy skarżącego na budowach eksportowych, czyli za okresy od 25 kwietnia 1983r. do 12 stycznia 1984r. (okres pracy skarżącego na budowie eksportowej w ZSRR) oraz od 18 czerwca 1984r. do dnia 13 października 1985r. (okres pracy na budowie eksportowej w Libii). Wprawdzie na budowie eksportowej w Libii wnioskodawca pracował dłużej niż do dnia 31 października 1985r. bo do dnia 4 lipca 1986r. Nie mniej zarobki Z. Z. (1) nie mogły stanowić podstawy wymiaru emerytury skarżącego za okres od listopada 1985r. do dnia 4 lipca 1986r., gdyż w tym okresie Z. Z. (1) nie pracował w kraju na tożsamym co skarżący stanowisku, a na budowie eksportowej na W. w charakterze murarza. W związku z powyższym Z. Z. (1) sam z tego okresu zatrudnienia ma przyjęte zarobki zastępcze innego porównywalnego z nim pracownika. Natomiast do podstawy wymiaru emerytury z okresów pracy za granicą, mogą być przyjęte jedynie zarobki przysługujące konkretnemu pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę w kraju, a nie wynagrodzenie zastępcze ustalone dla tego pracownika.

Na budowie eksportowej w latach 1985-1986 przebywał także J. S.. Z kolei zarobki A. P. za lata 1985-1986 były mniej korzystne dla wnioskodawcy nawet od tych, które były poprzednio przyjęte przez organ rentowy do wyliczenia emerytury wnioskodawcy za okresy pracy na budowach eksportowych.

Podstawą ustalenia wymiaru emerytury skarżącego za sporne okresy nie mogły stanowić z kolei wynagrodzenia Z. Z. (3), gdyż w spornych okresach był on zatrudniony w kraju w charakterze kierowcy autobusu, a zatem na innym niż skarżący stanowisku pracy przed wyjazdem za granicę, co eliminuje możliwość przyjęcia jego zarobków w charakterze wynagrodzenia zastępczego w myśl §10 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów.

Zarobki Z. Z. (1) w kraju w okresach pracy wnioskodawcy na budowach eksportowych, na stanowisku maszynisty żurawia wyniosły:

- 180.406,82zł. za okres od 25 kwietnia 1983r. do dnia 31 grudnia 1983r.

- 190.293,98zł. za okres od 1 do 12 stycznia 1984r. oraz od 18 czerwca 1984r. do dnia 31 grudnia 1984r.

- 357.996zł. za okres od dnia 1 stycznia 1985r. do dnia 31 października 1985r.

Wynagrodzenia te były wyższe od tych dotychczas przyjętych do wyliczenia podstawy wymiaru emerytury skarżącego za w/w okresy przez organ rentowy. Przeliczeniu na podstawie wynagrodzeń zastępczych zgodnie z treścią §10 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów podlega tylko okres zatrudnienia skarżącego na budowie eksportowej, a nie okres przebywania na urlopie bezpłatnym po zakończeniu pracy zagranicznej, co miało miejsce od 13 stycznia 1984r. do dnia 17 czerwca 1984r.

Po przeliczeniu emerytury wnioskodawcy z uwzględnieniem 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. z lat 1971, 1974, 1980-1985, 1987-1993, 1995-1996, 1998-2000), przy przyjęciu zarobków wnioskodawcy w okresie od 25 kwietnia 1983r. do 12 stycznia 1984r. oraz od dnia 18 czerwca 1984r. do 31 października 1985r. w wysokości w/w zarobków osiągniętych w kraju na stanowisku maszynisty żurawia przez Z. Z. (1), wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy – jak wynika z wyliczeń organu rentowego - wyniósł **91,62%**.

Biorąc pod uwagę, że tak ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury jest wyższy od poprzednio ustalonego przez organ rentowy (**87,61% w zaskarżonej decyzji**), żądanie wnioskodawcy przeliczenia emerytury na podstawie art. 111 ustęp 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS należało uznać w części za zasadne.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. uznając żądanie wnioskodawcy o przeliczenie należnej mu emerytury z uwzględnieniem zarobków zastępczych tj. Z. Z. (1) z okresu od 25 kwietnia 1983r. do 12 stycznia 1984r. oraz od 18 czerwca 1984r. do dnia 31 października 1985r. za zasadne, orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

W pozostałej części Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawcy jako nie mające uzasadnionych podstaw prawnych na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.